

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

УДК 340.13

DOI https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2024-5-1**Подковенко Тетяна Олександрівна,***кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії права та конституціоналізму
Західноукраїнського національного університету
ORCID ID: 0000-0003-0344-3010*

ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПУ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ В МЕДІАЦІЇ

У статті здійснено теоретико-правовий аналіз конфіденційності як одного з найважливіших принципів медіації. Авторка наголошує, що у зв'язку з прогресуючою інституціоналізацією медіації, впровадженням цього інституту в національну практику зумовлює актуальність дослідження принципів її проведення. Медіація – це добровільний процес, спрямований на вирішення конфлікту між сторонами. Як форма втручання у спір третьої сторони медіація створює можливість досягнення згоди між сторонами без участі суду. Рішення, вироблені під час процедури медіації, спрямовують сторони в майбутнє та допомагають задовольнити інтереси обох сторін.

Дослідження ґрунтується на використанні відповідної методології з особливим акцентом на теоретичному та правовому аналізі. В процесі написання роботи було використано сукупність загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання. Серед них: метод діалектики, методи аналізу та синтезу, структурно-логічний метод, метод системного підходу. Використання вказаних методів дало можливість розкрити зміст та значення принципу конфіденційності процедури медіації.

У статті визначено, що дотримання принципу конфіденційності захищає не лише конфіденційність інформації чи позицій, наданих у ході самої медіації, а насамперед сам інститут медіації як інститут, який дозволяє представляти важливі відомості або позиції без ризику їх використання під час судового розгляду, зокрема коли таке використання буде невигідне для іншої сторони спору. Конфіденційність у медіації відіграє дуже важливу роль. Сторони, отримавши запевнення в конфіденційності від медіатора, отримують впевненість, що нічого з того, що було та буде сказано під час медіації, жодних подробиць, що стосуються приватної чи професійної сфери, не буде передано іншим. Отримання такого запевнення визначає форму та зміст проведеної медіації. Конфіденційність є необхідною умовою довіри сторін одна до одної, до медіатора та до медіації як такої.

Ключові слова: альтернативні способи вирішення спорів, конфлікт, медіація, принципи медіації, конфіденційність.

Podkovenko T. O. Content and significance of the principle of confidentiality in mediation

The article provides a theoretical and legal analysis of confidentiality as one of the most important principles of mediation. The author emphasizes that due to the progressive institutionalization of mediation and the introduction of this institution into national practice, it is important to study the principles of its implementation. Mediation is a voluntary process aimed at resolving a conflict between the parties. As a form of third-party intervention in a dispute, mediation creates an opportunity to reach an agreement between the parties without the participation of a court. The decisions made during the mediation process guide the parties into the future and help to satisfy the interests of both parties.

The study is based on the use of an appropriate methodology with a special emphasis on theoretical and legal analysis. In the process of writing the paper, a combination of general scientific and special scientific methods of cognition was used. These include: the method of dialectics, methods of analysis and synthesis, structural and logical method, and the method of systematic approach. The use of these methods made it possible to reveal the content and significance of the principle of confidentiality of the mediation procedure.

The article determines that compliance with the principle of confidentiality protects not only the confidentiality of information or positions provided during the mediation itself, but primarily the institution of mediation itself as an institution which allows presenting important information or positions without the risk of their use in court proceedings, in particular, when such use would be disadvantageous to the other party to the dispute. Confidentiality plays a very important role in mediation. The parties, having received assurances of confidentiality from the mediator, are assured that nothing that has been or will be said during the mediation, no details relating to private or professional matters, will be disclosed to others. Obtaining such assurance determines the form and content of the mediation. Confidentiality is a prerequisite for the parties' trust in each other, in the mediator, and in mediation itself.

Key words: alternative dispute resolution, conflict, mediation, principles of mediation, confidentiality.

Актуальність проблеми. У сучасних реаліях медіація починає відігравати все більшу роль в якості альтернативного способу вирішення спорів. Міжнародно-правові стандарти медіації та позитивний досвід багатьох держав скеровують Україну в напрямку розвитку інституту медіації. Свідченням цьому є прийняття Закону України «Про медіацію», що відображає прогресуючу інституціоналізацію медіації та затребуваність її суспільством. Ще одним важливим аспектом є те, що «впровадження інституту медіації в Україні змістовно пов'язує сучасний розвиток правової системи України з європейськими правовими системами, цінностями та пріоритетами розвитку сучасного цивілізованого світу» [1, с. 5].

Одним із ефективних способів підходу до конфлікту є пошук рішень, які дозволяють не тільки розв'язати конфлікт, а насамперед, створюють можливість побачити в ньому людей – їхні потреби та цінності, пропрацювати та зрозуміти ці цінності та інтереси і сформулювати взаємовигідну угоду, зраховану на подальшу співпрацю. Цим кроком може бути медіація, яка дозволяє розглядати конфлікт/спір як цінність, що мобілізує до дії та прийняття рішень у конкретних життєвих ситуаціях. Звичайно, медіація не є панацеєю для всіх спорів, вона не завжди закінчується «успіхом» у вигляді угоди або мирової угоди, але це процедура, яку варто використовувати, оскільки вона передає спір у руки сторін – осіб, які найбільше зацікавлені у його вирішенні [2, с. 268]. Зустріч між сторонами створює так званий «комунікаційний простір», в якому вони можуть обговорити спірні питання, факти, почуття і про те, як продовжити співпрацю. Адже, як зазначає А. Зенкевич, конфлікти, не тільки зумовлюють протистояння, але й мають здатність об'єднувати людей і свідчити про динаміку змін та розвитку спільноти. Вони можуть мати конструктивний характер, зумовлювати позитивні зміни, сприяти виходу на кращий рівень комунікації, розвивати партнерські відносини [3, с. 214].

Медіація є надзвичайно динамічним та структурованим способом вирішення спорів різного типу та походження. Він складається з добровільної та конфіденційної розмови, під час якої учасники (щонайменше дві сторони) прагнуть досягти компромісу у спірному питанні. Процес відбувається в присутності та за допомогою неупередженого і нейтрального медіатора. Найважливішою метою медіації є самостійне досягнення сторонами консенсусу, а також взаємоприйнятної та задовільної врегулювання, яке набуває сили обов'язкової угоди між сторонами. Головною перевагою медіації є можливість поговорити про причини конфлікту, їх походження, шляхи вирішення спору і, перш за все, для того, щоб сторони зрозуміли одна одну. Найголовніше, що це відбувається в невимушеній, безпечній і довірливій атмосфері – без страху, тиску чи суворих часових обмежень. Медіація покращує взаємну комунікацію, допомагає визначити інтереси сторін і гарантує, що все це відбувається відповідно до чинного законодавства. Саме ці аспекти медіації зумовлюють актуальність нашого дослідження та потребу подальшого наукового аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Варто відмітити зростаючий інтерес до процедури медіації. Свідченням цьому є наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців, які у своїх працях розглядають важливі теоретичні та практичні аспекти медіації. Питанням правового регулювання медіації, особливостям її застосування при вирішенні спорів присвячені наукові дослідження Н. Бондаренко-Зелінської, Н. Грень, А. Гайдука, Г. Єрьоменко, С. Йосипенко, Н. Кантор, Н. Крестовської, Н. Мазаракі, О. Можайкіної, Г. Огречук, Л. Романадзе та інших. Н. Нестор та Т. Фоміна обґрунтовують застосування медіації в кримінальному процесі, Г. Огречук визначила особливості правового регулювання застосування медіації при вирішенні цивільно-правових спорів. На особливу увагу заслуговує дослідження теоретико-правових засад запровадження медіації в Україні, здійснене Н. Мазаракі. Авторка обґрунтувала теоретико-правову модель правового забезпечення медіації в Україні як важливого елементу реалізації принципу верховенства права [4, с. 5]. Зокрема, Н. Мазаракі розглядає інститут медіації як особливу форму компромісу, що застосовується при вирішенні спорів і наголошує, що запровадження медіації є одним з важливих напрямів вдосконалення чинного законодавства щодо доступності правосуддя. Наукові розробки С. Йосипенко, Н. Мазаракі, О. Можайкіної та Ю. Притики безпосередньо спрямовані на аналіз основних принципів медіації.

Мета дослідження полягає в аналізі одного з основоположних принципів медіації – принципу конфіденційності, визначенні особливостей дотримання цього принципу та значенні для досягнення ефективності процедури медіації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Медіація – це альтернативний спосіб вирішення спорів, який суттєво відрізняється від розгляду справи у суді або арбітражу. Його головною перевагою є можливість для сторін вільно формувати відносини між собою, обговорювати проблемні аспекти і приймати практично будь-який спосіб вирішення спору між ними. Єдиними обмеженнями є положення

закону, принципи етики та засади соціального співіснування. Тим не менш, свобода формування відносин між сторонами величезна, що важливо, оскільки сторони конфлікту самі вирішують свої справи, а не дозволяють комусь вирішувати перспективи їх подальшої співпраці.

Привабливим способом вирішення спорів медіацію робить передусім можливість впливати на власну долю, співпрацювати, продовжувати ділові відносини. Однак переваги медіації, пов'язані зі здатністю самостійно приймати рішення, як вирішити спір, були б марними без гарантії того, що медіація просто безпечна для сторін.

Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів є, насамперед, процесом, ефективність якого неможлива без дотримання чітко визначених принципів, які відображають зміст самої медіації. Крім принципів добровільності, прийнятності медіатора, неформальності, добросовісності та автономності спору, є також кілька ключових принципів, які можуть дати сторонам підвищене відчуття безпеки, завдяки яким медіація може служити поставленим цілям. Ці принципи включають: конфіденційність, неупередженість, нейтральність, професіоналізм, повагу до гідності сторін. Принципи медіації фактично визначають сам процес її проведення і відображають потенційні можливості медіації як альтернативного способу вирішення спору. Вищезазначене стає можливим завдяки застосуванню керівних принципів медіації, які надають сторонам свободу вибору у власних справах, свободу обговорення та вирішення конфліктної ситуації на взаємовигідних умовах для обох сторін спору.

Конфіденційність є одним із найважливіших принципів медіації, без якого важко уявити медіацію. На відміну від принципу гласності судового процесу, медіація не передбачає розголошення інформації, яка стала відома під час підготовки до неї та в процесі її проведення. Вибір медіації як методу вирішення спорів не завжди може бути продиктований бажанням самостійно вирішити проблеми чи налагодити відносини. Іноді сторони можуть віддати перевагу медіації з тієї простої причини, що медіація, на відміну від судового розгляду, є конфіденційною.

Принцип конфіденційності безпосередньо пов'язаний з побудовою довіри та відчуттям безпеки для сторін, які беруть участь у процесі медіації. Першочерговою метою поточних медіаційних переговорів є досягнення згоди щодо предмета, який спричинив конфлікт. Однак до тих пір, поки сторони не вирішать представити свої справжні вимоги, очікування щодо вирішення конфлікту і докази на підтримку своїх позицій, буде важко досягти бажаного компромісу, який би задовольнив сторони. Цьому, в свою чергу, може перешкоджати загальний брак довіри між сторонами конфлікту та побоювання, що факти, виявлені під час медіації, можуть бути використані сторонами на подальших етапах судового розгляду. Саме тому, з метою сприяння досягненню згоди між сторонами та створення сприятливих умов для проведення медіації слід звернути увагу, зокрема, на принцип конфіденційності в медіації.

Визначення конфіденційності в медіації суттєво не відрізняється від значення терміну конфіденційність поза медіацією. Відповідно до визначення зі Словника української мови, «конфіденційний» – означає: який не підлягає розголосові; довірчий, таємний [5, с. 273]. Іншими словами, конфіденційність означає збереження чогось в таємниці, стриманість, нерозголошеність. Конфіденційність медіації означає, що сторони та медіатор зобов'язуються нікому не розголошувати інформацію про факти та події, отримані під час медіації.

Як зазначає Н. Мазаракі, «унікальний характер медіації як альтернативного позасудового методу вирішення спору надає особливого змісту поняттю конфіденційності, яке є наріжним каменем процесу медіації. Виважене гарантування дотримання конфіденційності впродовж та після завершення медіації є саме тим чинником, який гарантує її ефективність та заохочує сторони спробувати вирішити спір за участю медіатора, а не звертатися до суду» [6, с. 30]. Більшість людей не погодилися б брати участь у медіації, якби не мали гарантії, що те, що вони скажуть під час медіації, залишиться таємницею. Проте є деякі конкретні випадки, коли медіатор може сумніватися, чи повинен він або вона суворо дотримуватися принципу конфіденційності медіації.

Конфіденційність у медіації відіграє дуже важливу роль. Отримавши гарантію конфіденційності від медіатора, сторони впевнені, що нічого, що було або буде сказано під час медіації, жодних деталей щодо приватної чи професійної сфери, не буде передано іншим. Отримання такого запевнення визначає форму та зміст медіації.

Зміст принципу конфіденційності досить вдало описує С. Йосипенко. На думку вченого, конфіденційність полягає у тому, що інформація щодо підготовки та проведення медіації є конфіденційною, якщо сторони медіації не домовилися про інше. Медіатор, сторони та інші учасники медіації не мають права розголошувати інформацію щодо медіації без згоди сторони, яка надала таку інформацію

[7, с. 132]. Гарантії конфіденційності дозволяють сторонам вирішити багато питань, які на перший погляд не складають безпосередньо зміст спору. Саме завдяки конфіденційності, про яку згадує медіатор у своєму монолозі на початку медіації, сторони відкриваються та говорять про існуючі суперечності як об'єктивно, так і емоційно. На практиці під час першої медіаційної зустрічі медіатор пояснює сторонам загальну інформацію про медіацію, мету зустрічі, правила, які застосовуються під час медіації, а також те, що медіація є конфіденційною, і водночас зобов'язує сторони та самого медіатора зберігати в таємниці всю інформацію, отриману під час медіації.

Як зазначає М. Мішкін-Войцеховська, медіації доволі часто торкаються дуже емоційних і часом незручних питань, якими учасники не хочуть ділитися навіть зі своїми близькими, а тим більше з незнайомими людьми (суддя, присяжні, секретар, громадськість). Також у випадках, коли емоції особистого чи навіть інтимного характеру (медіація у цивільних справах, медіація у справах між подружжям) можуть відігравати меншу роль, а на карту поставлені такі атрибути, як компанія, бренд, добре ім'я чи інші компоненти, пов'язані з веденням бізнесу (наприклад, комерційна таємниця або інформація про клієнтську базу), принцип конфіденційності відіграватиме дуже важливу роль у відповіді на запитання, чи є медіація правильним способом вирішення конкретного спору [8, с. 23]. У багатьох випадках (особливо, що стосуються комерційної діяльності), принцип конфіденційності може стати фундаментальним аргументом при прийнятті рішення про те, що саме вирішення спору шляхом медіації буде корисним. Особливо, можливість збереження конфіденційності є важливою для сторін, які хотіли б досягти угоди і одночасно зберегти репутацію або уникнути публічного розголошення навіть самого факту знаходження в конфлікті [9, с. 30].

Принцип конфіденційності поширюється на всіх, хто бере участь у медіації, тобто як на сторони конфлікту, так і на медіатора. Все, що говориться на інформаційних зустрічах або сесіях медіації, набуває статусу конфіденційної інформації. Будь-яка інформація, розкрита під час зустрічей, не може бути передана жодній приватній особі чи установі (в тому числі до суду в разі невдалої медіації). Єдиним результатом роботи медіатора зі сторонами є письмова угода та протокол або звіт, в якому зазначаються умови угоди (взаємні зобов'язання, вироблені сторонами), хто брав участь у медіації, скільки було медіаційних зустрічей, де вони відбувалися і хто їх проводив.

О. Можайкіна відзначає, що конфіденційність медіації може бути процедурною та предметною (змістовною). Процедурна конфіденційність передбачає нерозголошення медіатором, сторонами та іншими учасниками медіаційного процесу інформації щодо самої участі в медіації. Авторка наголошує, що межі такої конфіденційності визначаються безпосередньо усіма учасниками медіації – медіатором спільно зі сторонами та іншими учасниками (експертами, адвокатами, представниками, помічниками, родичами та ін.) [10, с. 56]. Предметна конфіденційність передбачає нерозголошення медіатором, сторонами та іншими учасниками медіаційного процесу тієї інформації, яка стала відомою під час переговорного процесу.

Важливим аспектом при характеристиці принципу конфіденційності медіації є звернення до міжнародних стандартів медіації. Зокрема, стаття 14 Правил примирення Комісії права міжнародної торгівлі Організації Об'єднаних Націй, прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН 4 грудня 1980 року, передбачає, що мировий посередник і сторони повинні зберігати конфіденційність у всіх питаннях, пов'язаних з процедурою примирення. Конфіденційність також поширюється на мирову угоду, за винятком випадків, коли розголошення необхідно для цілей реалізації та примусового виконання (мирової угоди) [8, с. 24].

Важливу роль щодо поширення медіації в Європейському Союзі відіграла Зелена книга про альтернативні методи вирішення спорів у цивільних і комерційних справах (*Green paper on alternative dispute resolution in civil and commercial law*), прийнята 19 квітня 2002 року Європейською комісією. Постулати цієї Книги детально описують, як має регулюватися конфіденційність у медіації, як щодо медіатора, так і сторін [11]. Зокрема, у документі зазначається, що конфіденційність є ключем до успіху альтернативних способів вирішення спорів, оскільки вона допомагає гарантувати відвертість сторін і щирість повідомлень, якими обмінюються під час процедури. Конфіденційність є обов'язковою як для самих сторін, так і для третіх осіб [11, с. 28].

Зобов'язання щодо конфіденційності є обов'язковими насамперед для сторін. Будь-яка інформація, якою можуть обмінюватися сторони в ході процедури, не повинна бути прийнятою як доказ у будь-якій подальшій судовій чи арбітражній процедурі. Однак, можуть бути передбачені певні винятки. Наприклад, сторони можуть за спільною згодою вирішити, що вся процедура або її частина не буде

конфіденційною. Сторона може розголошувати той чи інший аспект процедури, якщо це вимагається відповідно до чинного законодавства. Нарешті, сторона може оприлюднити угоду, яка припиняє суперечку між сторонами, якщо це важливо для виконання зазначеної угоди.

Зобов'язання щодо конфіденційності є обов'язковими для третіх сторін. Якщо одна зі сторін передає певну інформацію третій стороні під час двосторонніх обговорень (процедура, яка називається «кокус»), третя сторона не повинна мати можливість розголошувати інформацію іншій стороні. Крім того, це зобов'язання щодо конфіденційності забезпечує засіб для більш точного визначення ролі третьої сторони під час процедури, щоб гарантувати справедливість [11, с. 28–29]. Медіатор не має права розголошувати хід медіації, пропозиції, зроблені під час медіації, або будь-які дані, отримані під час медіації. Ця засада має гарантувати необхідне для проведення ефективного діалогу почуття безпеки. Комунікація в медіації за своєю природою передбачає прояв емоцій, які мають різний характер і виникають з різних причин [12, с. 108].

За сприяння Європейської комісії в 2004 році Європейським парламентом було ухвалено Європейський кодекс етики медіаторів, в якому визначено принципи професійної діяльності медіатора. Зокрема, у статті 4 зазначено, що «медіатор повинен зберігати конфіденційність усієї інформації, що впливає з медіації або у зв'язку з нею, включно з фактом того, що медіація має відбутися або відбулася, за винятком випадків, коли це вимагається законом або громадською політикою. Будь-яка інформація, конфіденційно розкрита медіаторам однією зі сторін, не повинна бути розголошена іншим сторонам без дозволу або якщо цього не вимагає закон» [13].

Крім того, Європейський Парламент і Рада Європейського Союзу прийняли 24/05/2008 Директиву Європейського Парламенту та Ради про певні аспекти медіації в цивільних і комерційних справах. Однак, слід мати на увазі, що сфера застосування Директиви обмежена питаннями, пов'язаними з транскордонним посередництвом, і призначена лише як рамковий регламент для держав-членів Європейського Союзу. У пункті 8 Директиви зазначено, що «положення цієї Директиви мають застосовуватися лише до медіації в транскордонних спорах, але ніщо не повинно перешкоджати державам-членам застосовувати такі положення також до процедури медіації у внутрішніх справах» [14]. У статті 7 Директиви визначено, що «зважаючи на те, що медіація має проводитися з урахуванням вимог конфіденційності, держави-члени зобов'язані подбати про те, щоб, за винятком випадків, коли сторони не домовляться інакше, ані медіатори, ані особи, залучені до адміністрування процесу медіації, не примушувалися давати свідчення у цивільному або господарському судових процесах чи арбітражі стосовно інформації щодо або у зв'язку з процесом медіації, окрім: (а) коли це необхідно для заперечення міркувань державної політики держави-члена, якої це стосується, зокрема, коли йдеться про забезпечення захисту найкращих інтересів дітей або попередження шкоди фізичному чи психічному здоров'ю особи; або (б) коли розголошення змісту угоди, укладеної в результаті медіації, необхідне для реалізації або забезпечення виконання цієї угоди» [14]. Варто наголосити, що положення параграфу 1 Директиви не заважає державам-членам впроваджувати більш суворі заходи для захисту конфіденційності медіації.

Варто звернути увагу на положення національного законодавства. Зокрема, Закон України «Про медіацію» відповідно до європейських стандартів також закріплює основні принципи медіації, а саме: «медіація проводиться за взаємною згодою сторін медіації з урахуванням принципів добровільності, конфіденційності, нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора, самовизначення та рівності прав сторін медіації» [15]. Окрім того, у законі деталізується, що «конфіденційною інформацією вважається вся інформація, яка стала відома під час підготовки до медіації та проведення медіації, зокрема про пропозицію та готовність сторін конфлікту (спору) до участі у медіації, факти та обставини, висловлені судження та пропозиції сторін медіації щодо врегулювання конфлікту (спору), зміст угоди за результатами медіації» [15].

Варто зазначити, що принцип конфіденційності медіації не абсолютний та може бути недотриманий за умов, передбачених законодавством або якщо учасники медіації письмово домовилися про інше. Предметом нерозголошення є інформація про пропозицію сторін взяти участь у медіації, їхню готовність до медіації, факти, обставини, судження, пропозиції сторін щодо врегулювання конфлікту (спору) та положення угоди за результатами медіації [16, с. 78].

Принцип конфіденційності процедури медіації реалізується на двох взаємопов'язаних рівнях, як щодо виключення зовнішньої прозорості процедури, так і щодо зобов'язання сторін зберігати в таємниці інформацію, отриману в результаті процедури медіації. Медіатор зобов'язаний зберігати в таємниці факти, які стали йому відомі у зв'язку з медіацією [17, с. 471]. Фахівці з медіації наголошують, що

конфіденційність процесу медіації є максимальною. По-перше, конфіденційність чітко обумовлюється і приймається сторонами та медіатором на самому початку процесу. По-друге, всі записи медіатора знищуються відразу після закінчення процесу [9, с. 36]. Створення атмосфери довіри між сторонами та між сторонами і медіатором, дотримання основних принципів медіації робить її важливим практичним інструментом у вирішенні спорів. Конфіденційність є невід'ємною частиною та основним принципом медіації, який стимулює певні позитивні моменти (щирість сторін, справедливість угоди, нейтральність медіатора, ефективність медіації тощо). Варто відмітити, що між цими факторами існує логічний ланцюжок та взаємозв'язаність. Конфіденційність пов'язує ці обставини між собою і відіграє центральну роль у медіації.

Водночас, захист конфіденційності підвищує ризик завдання шкоди суспільним інтересам. Саме тому, паралельно із захистом конфіденційності не слід порушувати принципи законності та справедливості, забезпечуючи при цьому захист суспільних інтересів. Діяльність медіатора також вимагає вирішення етичних дилем, що передбачає ретельне вивчення кожної справи та врахування конкретних обставин. Відповідно, кожна справа має оцінюватися в індивідуальному порядку, і має бути визначено, наскільки інша цінність може переважати над інтересом захисту конфіденційності в медіації.

Висновки. Таким чином, консенсуальне вирішення різноманітних спорів та конфліктів за участю неупередженого і нейтрального професійного посередника, яким повинен бути медіатор, є сутністю медіації та обґрунтуванням зростаючого інтересу до неї в сучасному суспільстві. Медіація зазвичай асоціюється з посередництвом у вирішенні спору з метою досягнення згоди між конфліктуючими сторонами. Це мирний процес, під час якого третя сторона намагається зблизити позиції сторін, розрядити існуючу між ними напругу та створити умови для взаємоприйняттого рішення (досягнення згоди).

Конфіденційність є необхідною умовою довіри сторін одна до одної, до медіатора та до медіації як такої. Якби медіація не була конфіденційною, сторони не почувалися б спокійно, вони б воліли мовчати про певні ситуації, а можливо, і взагалі не хотіли б брати участь у медіації, незважаючи на переваги, які вона приносить. Важливим висновком щодо досліджуваної теми є позитивне твердження про те, що положення Закону України «Про медіацію» гарантують конфіденційність у медіації, що уможливорює та полегшує проведення процесу медіації. Реалізація ідеї посилення правового захисту принципу конфіденційності сторін та інших осіб, які беруть участь у процедурі медіації, як з боку медіатора, так і сторін, у формі створення відповідних правових норм, сприятиме популяризації медіації як альтернативного способу вирішення спорів.

Література

1. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика : монографія. Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2018. 276 с.
2. Karaszewska H. Mediacja jako pozasądowa metoda rozwiązywania sporu – perspektywa historyczna i współczesna. *Polska Myśl Pedagogiczna*. 2020. № 6. S. 267–284. DOI: 10.4467/24504564PMP.20.015.12250.
3. Zienkiewicz A. Studium mediacji. Od teorii ku praktyce. Warszawa: Difin, 2007. 336 s.
4. Мазаракі Н.А. Теоретико-правові засади запровадження медіації в Україні. Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Інститут законодавства Верховної Ради України, Київ, 2019. 40 с.
5. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1970–1980. Т. 4. С. 273. URL: <http://ukrlit.org/slovnyk>.
6. Мазаракі Н. Зміст принципу конфіденційності медіації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Випуск 6 (21). Том 1. С. 30–33.
7. Йосипенко С. Т. Принципи медіації у приватно-правових спорах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Випуск 35. Частина I. Том 1. С. 130–133.
8. Miszkin-Wojciechowska M. Prawne gwarancje poufności mediacji gospodarczej i cywilnej – ocena regulacji prawa polskiego na tle wybranych rozwiązań w prawie obcym. *Kwartalnik ADR*. 2010. №2 (10). S.23–34.
9. Про медіацію, або як швидко вирішити конфлікт, не звертаючись до суду/ Загальна редакція Г. Єрмоменко, О. Тронько. Київ. Український Центр Медіації при Києво-Могилянській Бізнес Школі. 2021. 124 с.
10. Можайкіна О. Поняття та зміст основних принципів медіації в цивільно-правових відносинах. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 55–58. URL: http://apnl.dnu.in.ua/5_2017/15.pdf.
11. Green paper on alternative dispute resolution in civil and commercial law 19.04.2002 COM (2002) 196. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/61c3379d-bc12-431f-a051-d82fefe20a04>.
12. Kalish A. Mediacja jak forma dialogu w stosowaniu prawa. Warszawa. 2016. 239 s.
13. European Code of Conduct for Mediators. 2004. URL: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.pdf.

14. Директива 2008/52/ЄС Європейського парламенту і Ради про деякі аспекти медіації у цивільних та комерційних справах № 2008/52/ЄС від 21.05.2008 року URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a95z.

15. Про медіацію. Закон України від 16 листопада 2021 року № 1875-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.

16. Мироненко М. Основні принципи здійснення медіації нотаріусом в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. № 4 (32). С. 77–82.

17. Подковенко Т.О. Етико-правові засади медіації з урахуванням європейських стандартів. *Law in the postmodern epoch: general characteristics and manifestation particularities in separate law branches* : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2023. 776 p. С. 453–478. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-284-5-19>.

References

1. Mazaraki, N.A. (2018). *Mediatsiia v Ukraini: teoriia ta praktyka [Mediation in Ukraine: theory and practice]*. Kyiv [in Ukrainian].
2. Karashevska, H. (2020). Mediatsiia yak pozasudovyi metod vyrishennia sporiv – istorychna ta suchasna perspektyva [Mediation as an extrajudicial method of resolving a dispute – historical and contemporary perspective]. *Polska pedahohichna dumka – Polish Pedagogical Thought*, 6, 267–284 [in Polish].
3. Zenkevych, A. (2007). *Doslidzhennia mediatsii. Vid teorii do praktyky [Mediation study. From theory to practice]*. Varshava: Dyfin [in Polish].
4. Mazaraki, N.A. (2019). Teoretyko-pravovi zasady zaprovadzhennia mediatsii v Ukraini [Theoretical and legal foundations of the introduction of mediation in Ukraine]. *Extended abstract of doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
5. Slovyk ukraïnskoi movy: v 11 tt. / AN URSSR. Instytut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida. K.: Naukova dumka (1970–1980) [in Ukrainian].
6. Mazaraki, N.A. (2017). Zmist pryntsyphu konfidentsiinosti mediatsii [Content of the principle of confidentiality of mediation]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk – Carpathian Legal Gazette*. 6 (21), 1, 30–33 [in Ukrainian].
7. Yosypenko, S.T. (2015). Pryntsyphy mediatsii u pryvatno-pravovykh sporakh [Principles of mediation in private law disputes]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii «Pravo» – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. «Law» series*, 35, 1, 130–133 [in Ukrainian].
8. Mishkin-Voitsekhovska, M. (2010). Yurydychni harantii konfidentsiinosti v ekonomichnomu ta tsyvilnomu poserednytstvi – otsinka norm polskoho zakonodavstva na tli vybranykh rishen u inozemnomu pravi [Legal guarantees of confidentiality in economic and civil mediation – assessment of Polish law regulations against the background of selected solutions in foreign law]. *ADR Shchokvartalnyk – ADR Quarterly*, 2 (10), 23–34 [in Polish].
9. Yeromenko, H., & Tronko, O. (2021). *Pro mediatsiiu, abo yak shvydko vyrishyty konflikt, ne zvertaiuchys do sudu [About mediation, or how to quickly resolve a conflict without going to court]*. Kyiv. Ukrainskyi Tsentri Mediatsii pry Kyievo-Mohylianskii Biznes Shkoli [in Ukrainian].
10. Mozhaikina, O. (2017). Poniattia ta zmist osnovnykh pryntsyphiv mediatsii v tsyvilno-pravovykh vidnosynakh [The concept and content of the main principles of mediation in civil legal relations] *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii – Actual problems of domestic jurisprudence*, 5, 55–58. Retrieved from: http://apnl.dnu.in.ua/5_2017/15.pdf [in Ukrainian].
11. Green paper on alternative dispute resolution in civil and commercial law 19.04.2002 COM (2002) 196. Retrieved from: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/61c3379d-bc12-431f-a051-d82fefc20a04>.
12. Kalish, A. (2016). *Mediacja jak forma dialogu w stosowaniu prawa [Mediation as a form of dialogue in the application of law]*. Warszawa [in Polish].
13. European Code of Conduct for Mediators. (2004). Retrieved from: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.pdf.
14. Directive 2008/52/EC of the European Parliament and the Council on certain aspects of mediation in civil and commercial matters № 2008/52/EC of 21.05.2008 (2008). Retrieved from: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a95z [in Ukrainian].
15. Pro mediatsiiu. Zakon Ukrainy vid 16 lystopada 2021 roku № 1875-IX [About mediation. Law of Ukraine dated November 16, 2021 №. 1875-IX] Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text> [in Ukrainian].
16. Myronenko, M. (2022). Osnovni pryntsyphy zdiisnennia mediatsii notariusom v Ukraini [Basic principles of mediation by a notary in Ukraine]. *Aktualni problemy pravoznavstva – Actual problems of jurisprudence*. 4 (32), 77–82 [in Ukrainian].
17. Podkovenko, T.O. (2023). Etyko-pravovi zasady mediatsii z urakhuvanniam yevropeiskykh standartiv [Ethical and legal principles of mediation taking into account European standards]. *Law in the postmodern epoch: general characteristics and manifestation particularities in separate law branches* : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing” [in Ukrainian].